

očenašev in češčenih Marij na čast sv. Nikolaju. Nek pot sem poslušal Marka, kako se je jezil: „O, sveti Nikolaj, kam pa si šel? Ali si brljav kali, da ne vidiš, kako nam prede!“

Te nedoslednosti, ti čudni skoki pobožnosti, označujejo več ali manj vsakega mornarja. Na morju se čudna borba v njem razvija. Neizbeživa nevarnost z ene strani, nada z druge, vznemirjanje duše in telesa, vse to in drugo temu tako meče na njega svetlobo in temo, obupanje in nemir. Kakor se grozni prizori zamenjujejo s čarobnimi divotami, tako se nemir zamenjuje z mirom, zdvojnost z upanjem, psovanje in preklinjevanje z nadejo in zahvalnostjo.

Mornar rad hodi v cerkev k sv. maši, in moli tem ponižnejše, čim huje in grje je poprej psoval in klel. A je tudi gotov kleti koj, ko je prišel iz cerkve, samo če se mu ponuja priložnost, ali če se ujezi, in mornar se brzo ujezi. On ne trpi ugovora, ne trpi žaljenja, če je tudi malenkost, če je tudi ena sama beseda napečna pala, zadosti je, on začne togotiti se. Če je pa žaljenje zaslužil, bodi-si tako ali tako, udaja se, ne upira se, rad se izgovarja odkrito, pošteno. Če pa nasprotnik le ne neha, če psuje brez konca in kraja, tedaj je naposled tudi njemu dovelj, in omolkne. Omolkne ti sicer, ali plane kot zver na nasprotnika, in Bog pomagaj sedaj, tu ga ni, da bi ga pogovoril, pomiril.

Politične stvari.

Car — pa knez Aleksander.

Zavest lastne moči v veliki Ruski kaže se od dne do dne bolj.

Ko je dne 21. avgusta knez Aleksander moral zapustiti prestol bolgarski, vsakdo je takoj sodil, da samo ruski vpliv v Bolgarski mogel je to storiti. Ne bivši minister Zaukov in ne metropolit Klement bi ne imela ne moči in ne poguma za tak korak, dokler ne vesta, da je za njima ves bolgarski narod. Od daleč se sicer ni dalo presoditi, jeli je prevrat ta v resnici po želji bolgarskega naroda, kakor je Zaukov to hotel kazati pred svetom.

Pa sprejem tega prevrata v glasilih nemškega kancelarja pojasnil je takoj vsemu svetu, da se ta prevrat ni vršil brez nekoga dogovora Ruske z Nemško.

Drugi, nasprotni vplivi omogočili so knezu Aleksandru povrat nazaj v Bolgarsko in v Ruščuku bil je celó ruski zastopnik navzoč med drugimi diplomatičnimi zastopniki, ki so vračajočemu knezu se poklonili.

Za ta korak navidezne prijaznosti hotel se je knez Aleksander zahvaliti ruskemu caru poglobitno z namenom, da bi pri tej priliki caru pokazal svojo udanost in skušal potolažiti srd carjev.

Knez poslal je v ta namen dne 30. avgusta sledeči telegram: „Sire! Potem, ko sem vlado svoje dežele zopet prevzel, drznem se Vašemu veličanstvu, svojo najspoštljivostno zahvalo za to izreči, ker je zastopnik Vašega veličanstva po svoji uradni navzočnosti v Ruščuku pri mojem sprejemu bolgarskemu ljudstvu pokazal, da cesarska vlada, proti moji osebi obrnjen uporni čin odobriti ne more. Ob enem izprosim si dovoljenja, da smem izreči polno svojo zahvalo za odpošiljatev generala kneza Dolgorukov-a kot izrednega poslanika Vašega veličanstva; ker, ko postavno oblast zopet sprejemam, je moj prvi čin, Vašemu veličanstvu izreči trdni namen, vsako žrtvo prinesti, da vstrežem velikodušni volji Vašega Veličanstva, da se Bolgarska spravi iz resne krize,

v kateri se nahaja. Prosim Vaše Veličanstvo, kneza Dolgorukov-a pooblastiti, da se neposredno in kar prej moč dogovori z menoj, in srečnega se bom štel, da morem Vašemu veličanstvu dati dokonečni dokaz svoje nespremenljive udanosti zoper Vašo vzvišeno osebo. Mornarično načelo sililo me je, postavnost v Bolgarski in Rumelski zopet vpeljati. Ker mi je Ruska moja krono dala, zato sem pripravljen, jo v njegovega vladarja roke zopet nazaj položiti.“

Odgovor ruskega cara na to brzojavko kneževo se glasi tako-le:

„Telegram Vaše visokosti sem prejel. Vašega povrata v Bolgarsko ne morem odobravati, ker nesrečne posledice za tako uže skušano deželo previdim. Odpošiljatev kneza Dolgorukovega postaja neprilicna. Zdržal se bom vsakega utikanja v žalostni stan, v katerem je bila Bolgarska pripravljena, tako dolgo, dokler Vi tam ostanete. Vaša visokost vedela bo, kaj ima storiti. Pridržim si presoditi ono, kar mi češčen spomin očetov korist Ruske in mir na izhodu velevata.“

Te dve depeši pojasnjeta položaj bolje, kakor še tako slovesni sklepi diplomatov. Knez Aleksander podvrže se caru po vsem, izreče pripravljenost svojo, v carove roke zopet odložiti krono kneževsko. Car pa mu suho odgovori, da je povrat njegov v Bolgarsko nesreča za deželo, zato ga ne more odobravati. Kneza Dolgorukovega ne bo, zato, ker z njim nima ničesar opraviti.

Žalosten stan Bolgarske zakrivil je knez; dokler on tam ostane, izdržal se bo car vsakega utikanja. „Vaša visokost vedela bo, kaj storiti“ z drugimi besedami: car je hotel, da gre knez Aleksander stran z Bolgarske, in to hoče še zmiraj, car ne mara nasprotnika Ruske v deželi, katero je Ruska Turku iztrgala iz rok. — Mislimo, da so take besede jasne za vse, pa tudi merodajne.

Mnogovrstne novice.

* Nadškof vjet. Brati je v grških časnikih, da so grški roparji vjeli in odpeljali starega nadškofa Elasona v Macedoniji. Roparji zahtevali so, da se jim plača odkupnina 100.000 frankov. Med tem pa se uže iz Soluna brzojavlja, da je turška vlada takoj odposlala oddelek vojakov, namreč 600 mož, ki so roparje poiskali in prijeli. Pri boju bilo je na obeh straneh mrtvih in ranjenih, pa rešitev nadškofa se je posrečila.

* Potres v Ameriki. Telegrami z dne 1. septembra naznanjevali so hud potres z severne Amerike, ki je segal od Meksikanskega zaliva gori do velikih jezerov in ki je prizadel veliko škode. Nadrobno se o tem potresu še poroča:

V Charlestonu so ceste vsled hiš, ki so se porušile, popolnoma zaprte. Mrtvih je 60 oseb oglašanih. Na več krajih so v razvalinah hiš nastali požari. Mesto je v pravem pomenu besede razvalina. Telegrafična zveza se je še le deloma zopet popravila. Tri četrte mesta treba bo na novo zidati. Kupčija je prenehala in stotine ljudi prizadeva si mesto zapustiti, kar je pa nemogoče, ker je železnična zveza popolnoma pretrgana. Mrtvi, med katerimi je mnogo zamorcev, leže nepokopani. Dve največji cerkvi v mestu ste se porušili. Policijske postaje, mnogo javnih hiš in pa dve tretjini hiš za staniša je takih, da se ne more stanovati v njih. Pri prvem sunku potresa nastal je požar na 5 krajih. Prodajalnice so vse zaprte, bati se je, da živeža ne bo, ker nihče noče v prodajalnice. V sredo jutro bil je nov sunek. Najhujše prizadeta je Broad-cesta. Ženske s sekirami prizadevajo

si, ponesrečle rešiti iz porušenih hiš. O kupčiji se ve da ni govoriti v težko zadetem mestu. Večidel prebivalcev biva v šotorih ob cestah. Tudi plinova razsvitljava je poškodovana tako, da bo mesto prihodnje dni nerazsvitljeno. Mnogo hiš je tako razpokanih, da bi jih en sam sunek porušil. Na zemlji videti je razpoklin, iz katerih droben pesek vre. Tudi je duhati žveplo. Škoda se ceni na 8 milijonov dolarjev. Brodovi v pritišji ostali so nepoškodovani. Voda v reki ni narastla.

Mestice Somerville, 22 milj od Charlestona proč, je po potresa skoraj popolnoma pokončano. Razun tega delal je potres najhujše v Kolumbiji, Južni Carolini. Hiše gugale so se sèm ter tje, tla pa so se dvigale in padale, kakor val morja. Ljudje bežali so polnagi, zmešani od strahu na cesto. Nekateri skakali so skozi okna. Tudi najboljše zidane hiše omajale so se do temelja. Do 10. ure v sredo dopoldne šteló se je 11 sunkov potresa. Zamorci so mislili, da nastane konec sveta in so se k molitvi zbirali na cestah. Skoraj nobena hiša ni obstala nepoškodovana.

V Belaplainu (Jova) pritekla sta vsled potresa dva velikanska potoka vode neznanega vira skoz mesto. Artežiški vodnjak metal je iz sebe več sto čevljev visoki curek vode, debelosti 16 palcev.

Kakor se brzjavlja „Times-om“, čutil se je potres tudi v provinciji Ontaris. Vsega skupaj zadel je potres 22 držav od meksikanskega zaliva gori do velikih jezerov in od atlantskega morja do reke Missisipi, toraj površje enega milijona angleških štirjaških milj.

* Velikanska pravda. Dediči 4 rodbin tožijo bavarski državni zaklad, da jim izplača uže od prejšnjega stoletja v Avgsburgu shranjeno dedšino. Dne 30. avgusta pa so oglasili pri zapuščinskem komisarju po kralju Ludoviku II. tirjatev do 60 milijonov mark z utemeljevanjem, da so kraljevi krasni gradovi „Linderhof“, „Herrenchiemsee“ in „Neu-Schwanstein“ stali najmanj 103 milijone. Zato se je potrosilo iz kraljeve civilne liste v 20 letih 40 milijonov, 13 milijonov je priznanega dolga, od kod se je toraj dobilo ostalih 50 milijonov?

Naši dopisi.

Od Krke 5. sept. — Po daljnem času ponudila se mi je zopet prilika, obiskati en del Dolenjske, pa utisi, katere sem prejel pri tem malem potovanju, bili so večinoma neugodni. Ako memogredé omenjam Litije, moram pač priznati, da tukaj kaže lep napredek: rudniki in pa pridelovanje svinca in živega srebra dajejo kraju uže mnogo življenja, prebivalcem pa tudi primerne zaslužka; sedaj je dodelano malo nad kolodvorom večje poslopje, mnogo večje, kakor se čuje, namenjeno za tovarno pa se je pričelo zidati tik železnice.

Kmalu po tem prišedši na Krško čul sem milo tožbo, da se je uže tudi v tamošnjih vinogradih zasejala trtna uš, katera uže hudo uničuje, edini vir prihodkov za Dolenjsko: vinsko trto. Kaj dela komisija zoper trtno uš, se je poprašavalo. Jaz se ve da, o njenem delovanju tudi nisem vedel povedati več, kakor je tamošnjim vinorejcem samim znano.

Nekateri nameravajo poskusiti gnojenje izključno s pepelom, drugi poskušajo živo apno in še drugi se še tolažijo z ameriško trto, pa eno je za vse slučaje gotovo, kdor si bo hotel vinograde svoje rešiti, moral jih bo še enkrat plačati, dolenjski ubogi vinorejci pa takega novega bremena ne bo mogel prenašati, temveč se ne da tajiti, da trtna uš pomenja za Dolenjsko go-

spodarski pogin, ako ji ne doide vnanja, izdatna pomoč. Letošnja letina kaže se v obče silno slaba: žita se je pridelalo prav malo, kjer ga ni toča popolnoma vničila; krompir je slab in gnjuje, enako malovredna je koruza, ovsa se v ravnini malo seje, proso prav slabo kaže, edina ajda toraj ostaja, katera bi znala nekaj boljše biti. Za grozdje je sicer ugodno vreme, pa vina se vendar-le ne more pridelati, ker je spomladanski mraz ali pa kasneje toča trto skoraj uničila, vrh tega pa še Peronospora brani, da tu in tam nahajajoče se grozdje ne more dozoreti. V obče je tedaj gospodarski položaj Dolenjske silno žalosten.

Tri reči so vendar, ki so pri vsi veliki bedi tolažljive: pred vsem lepo vreme zadnjih 14 dni, to stori, da se otava spravlja z malimi stroški in lepa, dalje pričanja se vendar čutiti unanja pomoč, ker cesta čez Gorijance je preložena in priprave, da se preloži cesta z Novega mesta proti Šentjerneju, so baje dognane, ko- nečno pa tudi priprave za premeščenje kmetijske šole v Grmu veselo napredujejo. Vse to tolaži Dolenjca, ker vidi, da ni zapuščen. Tretja vesela novica z Dolenjske pa je ta, da se raki v Krki zopet prikazujejo, da jih, kakor se mi je pripovedovalo, tu in tam uže zopet lové, na pr. v Kostanjevici.

V onih krajih, kjer je toča meseca julija vse uničila, namreč od Šentjerneja proti Novemu mestu je revščina, kakor se mi je trdilo, velika; ljudje stradajo uže sedaj, ako tudi pridelajo sedaj nekaj ajde in prosa. bo to minulo v malih tednih in v Vseh svetih, ne bodo imeli ničesar več, ako jim ne dojde unanja pomoč.

Še nekaj: V petek bil je somenj na Veseli Gori; tak večji somenj je delavcem in poslom vse velike okolice praznik, ne dela nihče, — kramarskega blaga se prodá mnogo, gotovo tudi živine kolikor toliko, največ pa vina.

To je žalostna prednost Dolenjske, da somanji dan praznujeta tudi delavec in posej, akoravno na somnji nima nikakoršnega posla.

Iz Ljubljane. — Ustanovna podpora za dolenjsko vinarsko šolo. C. kr. ministerstvo poljedelstva je za ustanovne stroške vinarske šole dolenjske privolilo državno podporo 20.000 gold. — S to izdatno podporo je enako ustrezno prošnji deželnega zbora kranjskega, kakor namenom šole.

— Vincencij Seunig, posestnik in trgovec, bivši predsednik kranjske hranilnice, eden najbolj čislanih meščanov ljubljanskih, v politično življenje ne segajoč, umrl je minulo nedeljo jutro po kratki bolezni v 79. letu svoje starosti. Sijajen pogreb njegov bil je v ponedeljek popoldne ob 6. uri. — Lahka mu bodi zemlja

— Dvorni svetovalec Kromer. Kakor se poroča, umrl je v visoki starosti dvorni svetovalec, velikoletni deželni poslanec kranjski, vitez Leopoldovega reda, v torek minulega tedna v Mödlingu poleg Dunaja, kjer je bival s svojo družino, odkar je vpokojen. Pokojni bil je strog sodnik, hud in nespravljiv nasprotnik slovenskega naroda in njegovih pravic in enako v svojih govorih, kakor v vedenju svojem v deželnem zboru brezoziren. Nasprotna stranka volila ga je kot veččega poročevalca in pa brezozirnega nasprotnika slovenščine z neko nedoslednostjo v deželni zbor, dokler ni bil premeščen k najvišji sodnji na Dunaji. Pokojni bil je sorodnik pokojnika kanonika Kramerja, toda bila sta si po vsem nasprotna značaja izrekoma čisto nasprotna v političnem mišljenju in delovanju. S Kromerjem umrje specialiteta naših političnih nasprotnikov.

— Vreme ostalo je stanovitno lepo, kmetovalci so otavo do malega spravili v najugodnejšem vremenu. Čebele obetajo toliko in tako izvrstnega medú, kakorš-